

Az emberség értékéről

Takács Tibor

Dr. rendőrségi főtanácsos, rendőr altábornagy
a Terrorelhárítási Információs
és Bűnügyi Elemző Központ volt főigazgatója

Egy szervezet vezetőjeként a napi tevékenység mellett az egyéb kötelezettségek – akár a tudományos életben történő szerepvállalás – olykor szükségszerűen háttérbe szorulhatnak. De tudom, hogy időnként meg kell állni ahhoz, hogy aztán ismét a helyes irányba indulhassunk tovább. Erre is jó alkalom a folyóirat hetvenedik évfolyamának apropója.

A novemberi szám integritással telt tartalomjegyzékét olvasva szomorúan veszem tudomásul veszteségünket, amelyről Finszter Géza emlékezik meg méltó szavakkal (Finszter, 2021). Bócz Endre életútját olvasva megfogalmazódik bennem, milyen mintaértékű az, ha egy emberöltőbe ennyi elméleti és gyakorlati képesség és készség sűrűsödik. A világnyelvek iránti vonzalom, a bűnügyi tudományok szinte minden ágában ismert jártasság, a mértékadó szakmai publikációk és tankönyvek, a gyakorló ügyészi pálya, tanszékvezetői feladatok, nemzetközi szerepvállalás és a sport. Ennyi szakmai aktivitás – és ahogy Géza bácsi is utal rá – ilyen mélységes humánus.

Nem először érint meg a szakmaiság mellett megjelenő emberség kérdése. Különösen a mi munkánkban, hiszen végtére is a legitim fizikai erőszak monopóliumában nagyon nehéz megtalálni a jogszerűség, a szakszerűség, az időszerszerűség, valamint a társadalom által elvárt eredményességhez vezető utat. Nincs erre egy recept, de persze vannak jó példák. A rendészet története pedig számtalan tanulsággal szolgál.

A mind jobb gyakorlatok megtalálásának irányába vezető útkeresésben a Belügyi (Rendőrségi, Rendészeti) Szemle szerepvállalásának évtizedes hagyományai vannak. 1963-ban, amikor mai ismert nevén olvadt össze a Rendőrségi, a Büntetés-végrehajtási, valamint a Testnevelési és Sport Szemle, a belügyminiszteri köszöntő így szólt:

„A Belügyi Szemle nem egyszerűen továbbképzési anyagokat közlő szaklap, hanem munkánkkal kapcsolatban felmerült elvi, gyakorlati kérdések megvitatásának is fóruma. Különösen jelentős ezt hangsúlyozni az alá- és fölérendeltség rendjében előfegyveres szerveknél...” (Pap, 1963).

Az igazsághoz persze az is hozzátartozik – és ennyiben visszautalnék az integritás kérdésére is –, hogy az a szakma, amelyet mi hivatásunkként választottunk, és áthatja a hierarchia szigora, jóval érzékenyebb az emberi minőség kimunkáltságának hiányosságaira. Emberi hibáink következményei megsokszorozódnak, egyéni gyengeségeink személyünkön túlmutatva a rendészet (és a hatalom) társadalmi legitimitációját is gyengítik. Közösségünkben és szolgálatunkban paradox módon nem az egyén szerepe, hanem a szervezet társadalmi rendeltetése az előrébb való, mégis elképzelhetetlen napjainkban a jól működő rendészeti közösség képzett, a munkáját hivatásként vállaló kollégák nélkül, hiszen *„csak az elméletileg is felkészített rendőrök tudnak megfelelni azoknak az elvárásoknak, amelyeket az általuk szolgálni kívánt társadalom megfogalmaz velük szemben”* (Kerezi & Pap, 2015).

Meggyőződéssel hiszem továbbá, hogy egy *„közösség belső kultúrája annál fejlettebb, minél inkább alkalmas arra, hogy segítse a szervezetet társadalmi rendeltetése teljesítésében”* (Finszter, 2003).

Ezért különösen fontosnak tartom azokat az intézményeket, szervezeteket és megnyilvánulási formákat a rendészet mindennapjaiban, amelyek e törekvések zászlóshajóiként szolgálják végső soron az állampolgárok, a társadalom ügyét.

Másfelől a Belügyi Szemle egyfajta iránytű is. Leképeződése annak a kornak, amelyben a rendészet diskurzusa folyik, témaválasztásaival éppen aktuális problémafelvetéseinkre fókuszáltan. Ennyiben tekinthetjük visszajelzésnek is, hiszen tükre – és esetenként görbe tükre – a rendészet mindennapjainak. Visszajelzés arról, hol tartunk, és arról is, merre tartunk. Kiváló példáját adja ennek a Korinek László által is hivatkozott legfőbb ügyészi intelm az 1957. évi 4. lapszámból:

„Arról azonban sem itt, sem máshol nem volt szó, hogy a fegyveres erők általános bántalmazásokra kaptak volna felhatalmazást. Ha a támadást másként elhárítani nem lehet, indokolt és jogos az erőszak alkalmazása – amelybe a gumibot használata is tartozik. Humánusabb is, mint a legtöbbször jóvátehető lőfegyverhasználat. De a gumibot nem nyomozási segédeszköz és az épületen belüli legmegfelelőbb viselési módja a – szegreakasztás” (Szénási, 1957).

Igazán érdekes, hogy a szakmai tevékenységet érintő kritikai szellem még abban az időszakban is tetten érhető volt. Ugyanezt a szellemisséget példázza a folyóirat egyik rovata, amely előbb *„A nyomozások gyakorlatából”*, később pedig *„Bűncselekmények – Nyomozások”* címet kapta, és egy-egy bűncselekmény nyomozásának tapasztalatait osztotta meg. Ide kívánczik az a felismerés, amelyet az első főszerkesztő fogalmazott meg, és jól magyarázza e nyitottságot.

„Ha a pozitív és negatív jelenségek őszinte feltárásának kérdését rendőrségünk viszonylatában tárgyilagosan mérlegeljük, nem lehet vitás, hogy a lakosság

körében rendőrségünkről így kialakuló összkép a jelenleginél csak előnyösebben alakulna.” (Déri, 1965).

Más kérdés, hogy éppen az ilyen, korát meghaladóan modernnek tekinthető gondolatok voltak azok, amelyek gyakran megnehezítették a szakemberek közéleti érvényesülését a rendszerváltoztatást megelőző évtizedekben. De ez már egy másik történet része.

Számomra és számunkra emberi példák, amelyek viszont elválaszthatatlanul összefonódnak egy korhű háttérrel, egy tablóval, amely számos színeváltozása mellett a rendészeti közösségnek állandó társa maradt. A hetvenedik évfolyamát megélt Belügyi Szemlére így emlékezem, és azt kívánom, hogy majdan egy századik évfolyamból visszatekintve jövőbeli pályatársaink legalább egy dologra emlékezzenek vissza az itt elmondottakból:

*„Nemes önbizalom, de ne az önhittség,
Rúgói lelkedet nagy célra feszítsék:
Legnagyobb cél pedig, itt, e földi létben,
Ember lenni mindég, minden körülményben.”*
(Arany, 1851, vsz. 5.)

Felhasznált irodalom

Arany, J. (1851). *Domonkos napra*.

Déri, P. (1965). Az ideológiai irányelvek és a tájékoztatás: Még egyszer a rendőrség és a sajtó kapcsolatáról. *Belügyi Szemle*, (3) 8, 5–10.

Finszter, G. (2018). *Rendészettan*. Dialóg Campus.

Finszter, G. (2021). Bócz Endre 1937-2021 – Nekrológ. *Belügyi Szemle*, (69) 11, 2049–2051.

Kerezsi, K., & Pap, A. L. (2015). Rendészet, tudomány, doktori iskola. *Magyar Rendészet*, (15) 4, 67–83.

Pap, J. (1963). A „Belügyi Szemle” elé... *Belügyi Szemle*, (1) 1, 5–12.

Szénási, G. (1957). A szocialista törvényesség jelentősége az ellenforradalom elleni harcban. *Rendőrségi Szemle*, (5)4, 117–122.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Takács T. (2022). Az emberség értékéről. *Belügyi Szemle*, 70(11), 2433–2435. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.11.56>